

ZAKONA O ZAŠTITI DEPOZITA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se sistem zaštite depozita položenih kod kreditnih institucija, status, nadležnosti i poslovanje Fonda za zaštitu depozita (u daljem tekstu: Fond).

Ciljevi

Član 2

Osnovni ciljevi sistema zaštite depozita su:

- 1) zaštita deponenata od gubitka depozita u slučaju nastupanja zaštićenog slučaja;
- 2) očuvanje povjerenja deponenata i
- 3) doprinos stabilnosti bankarskog i ukupnog finansijskog sistema.

Značenje izraza

Član 3

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) **kreditna institucija** je privredno društvo čija je djelatnost primanje depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti i odobravanje kredita za sopstveni račun na osnovu dozvole koju je dobila od Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) za obavljanje tih poslova;
- 2) **filijala** je dio kreditne institucije bez svojstva pravnog lica, koji obavlja sve ili samo dio poslova te kreditne institucije;
- 3) **strana kreditna institucija** je privredno društvo sa sjedištem van Crne Gore koje je, u skladu sa propisima države porijekla, osnovano i upisano u registar nadležnog organa te države kao kreditna institucija;
- 4) **sistem zaštite depozita** je skup pravila i postupaka za zaštitu depozita, koji na svojoj teritoriji primjenjuje i priznaje određena država, a u Crnoj Gori to je sistem zaštite depozita uređen ovim zakonom;
- 5) **imenovano tijelo** je tijelo koje upravlja sistemom zaštite depozita, a u Crnoj Gori to je Fond za zaštitu depozita;
- 6) **nadležno tijelo** je nacionalno tijelo koje je nadležno za kreditne institucije u određenoj državi, a u Crnoj Gori to je Centralna banka Crne Gore;
- 7) **depozit** je svaki potražni novčani saldo koji rezultira iz sredstava na računu ili iz privremenih stanja, koja su proistekla iz uobičajenih bankarskih transakcija, a koja je kreditna institucija dužna da isplati u skladu sa propisima ili ugovorenim uslovima, uključujući oročene depozite i štedne depozite, ali isključujući potražni saldo ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:
 - a) postojanje depozita može se dokazati jedino instrumentom utvrđenim zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, osim ako se radi o štednom

- proizvodu koji se evidentira pomoću potvrde o depozitu koja je izdata imenovanom licu,
- b) glavnica depozita ne može se isplatiti po nominalnoj vrijednosti,
 - c) glavnica depozita može se naplatiti samo po nominalnoj vrijednosti prema posebnom jemstvu ili sporazumu koji pruža kreditna institucija ili treća strana;
- 8) **nedostupan depozit** je depozit koji je dospio i za koji je zatražena isplata, ali koji kreditna institucija nije isplatila u skladu sa zakonskim ili ugovorenim uslovima, koji su primjenjivi u tom slučaju;
 - 9) **zaštićeni depozit** je svaki depozit u kreditnoj instituciji koji je uključen u sistem zaštite depozita, a koji nije isključen u skladu sa članom 7 ovog zakona;
 - 10) **garantovani, odnosno pokriveni depozit (u daljem tekstu: garantovani depozit)** je dio zaštićenog depozita kod kreditne institucije koji ne prelazi nivo pokrića utvrđen ovim zakonom;
 - 11) **zajednički račun** je račun koji je otvoren na ime dva ili više lica, ili preko kojeg dva ili više lica imaju prava koja se ostvaruju putem deponovanih potpisa jednog ili više tih lica;
 - 12) **deponent** je fizičko ili pravno lice koje ima depozit kod kreditne institucije, ili u slučaju zajedničkog računa svaki od vlasnika depozita;
 - 13) **premija** je obaveza koju kreditna institucija treba da plati sistemu za zaštitu depozita;
 - 14) **ciljani nivo** je iznos finansijskih sredstava koji sistem za zaštitu depozita mora da dostigne kroz određeno vrijeme, a izražen je u procentu garantovanih depozita svih članica sistema za zaštitu depozita;
 - 15) **regulatorni kapital** je zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala.
 - 16) **dan nastanka zaštićenog slučaja je:**
 - a) dan kada Centralna banka donese rješenje o nedostupnosti depozita, ili
 - b) dan kada Centralna banka donese rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom.
 - 17) **država članica** je država članica Evropske unije i država potpisnica Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru;
 - 18) **matična država članica** je država članica Evropske unije i država potpisnica Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru u kojoj je strana kreditna institucija dobila dozvolu za rad;
 - 19) **država članica domaćin** je država članica Evropske unije i država potpisnica Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru u kojoj kreditna institucija ima filijalu ili u kojoj pruža usluge;
 - 20) **treća država** je, do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, svaka strana država, a nakon pristupanja, država koja nije država članica Evropske unije i država potpisnica Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru.

Principi zaštite depozita

Član 4

Sistemom zaštite depozita obuhvataju se depoziti položeni kod kreditne institucije prije ili na dan nastanka zaštićenog slučaja, u eurima i/ili u valuti koja nije euro, a čija se isplata garantuje u skladu sa ovim zakonom.

Kreditna institucija je dužna da učestvuje u sistemu zaštite depozita na način utvrđen ovim zakonom.

Filijala kreditne institucije, koja posluje u državi članici, je dužna da učestvuje u sistemu zaštite depozita u Crnoj Gori, ako ta filijala nije uključena u službeno priznati sistem zaštite depozita u državi članici domaćinu.

Filijala kreditne institucije, koja posluje u trećoj državi, je dužna da učestvuje u sistemu zaštite depozita u Crnoj Gori, ako ta filijala nije uključena u sistem zaštite depozita u trećoj državi ili takav sistem ne postoji.

Filijala strane kreditne institucije sa sjedištem u državi članici nije dužna da učestvuje u sistemu zaštite depozita u Crnoj Gori.

Depoziti položeni kod filijale strane kreditne institucije sa sjedištem u državi članici, zaštićeni su u skladu sa propisima države u kojoj je sjedište te kreditne institucije.

Filijala strane kreditne institucije sa sjedištem u trećoj državi, nije dužna da učestvuje u sistemu zaštite depozita u Crnoj Gori, ako je sistem zaštite depozita u trećoj državi po obimu i visini zaštite ekvivalentan onom koji je predviđen ovim zakonom.

II. ZAŠTITA DEPOZITA

Nastanak zaštićenog slučaja

Član 5

Zaštićeni slučaj nastaje istog dana kada Centralna banka donese:

- 1) rješenje o nedostupnosti depozita, ili
- 2) rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom.

Centralna banka donosi rješenje o nedostupnosti depozita kada utvrdi da kreditna institucija ne može i neće biti u mogućnosti da isplati dospjeli depozit za koji je zatražena isplata, iz razloga koji su direktno povezani sa njenom finansijskom situacijom.

Centralna banka može, kada utvrdi da su ispunjeni uslovi iz stava 2 ovog člana, donijeti rješenje o nedostupnosti depozita i za depozite koji su položeni kod kreditne institucije nad kojom je otvoren postupak likvidacije, ukoliko zakonom nije drugačije uređeno.

Rješenje o nedostupnosti depozita Centralna banka donosi u najkraćem roku, a najkasnije u roku od pet radnih dana nakon što je prvi put utvrdila da kreditna institucija nije isplatila dospjele depozite za koje je zatražena isplata.

Centralna banka bez odlaganja dostavlja Fondu rješenje o nedostupnosti depozita, odnosno rješenje o otvaranju stečajnog postupka za konkretnu kreditnu instituciju.

U slučaju iz stava 1 ovog člana deponenti kreditne institucije imaju pravo na isplatu garantovanog depozita u visini i na način utvrđen ovim zakonom.

Isplatu garatovanog depozita vrši Fond, u skladu sa ovim zakonom.

Zaštićeni depozit

Član 6

Zaštićenim depozitima u smislu ovog zakona smatraju se svi depoziti koje u kreditnoj instituciji imaju deponenti, osim depozita koji su isključeni u skladu sa članom 7 ovog zakona.

Isključeni depoziti

Član 7

U smislu ostvarivanja prava iz člana 6 ovog zakona zaštićenim depozitima se ne smatraju:

- 1) depoziti pravnih lica koja se bave poslovima osiguranja i reosiguranja;
- 2) depoziti državnih organa i organizacija i organa i organizacija opštine, odnosno drugog oblika lokalne samouprave;
- 3) depoziti obaveznih fondova za obavezno zdravstveno, penziono i socijalno osiguranje;
- 4) depoziti dobrovoljnih penzionih fondova i društava za upravljanje penzionim fondovima;
- 5) depoziti investicionih fondova i društava za upravljanje investicionim fondovima u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 6) depoziti drugih kreditnih institucija, lizing društava, faktoring društava, društava za otkup potraživanja, mikrokreditnih finansijskih institucija, kreditno-garantnih fondova i drugih finansijskih institucija, koji glase na njihovo ime i koji se vode za njihov račun;
- 7) depoziti lica koja direktno ili indirektno učestvuju sa 5% ili više u kapitalu ili glasačkim pravima u toj kreditnoj instituciji;
- 8) depoziti lica koja su članovi organa upravljanja i/ili stalnih tijela organa upravljanja kreditne institucije, koji su te funkcije obavljali na dan nastanka zaštićenog slučaja ili u periodu od 12 mjeseci prije nastanka zaštićenog slučaja i depoziti akcionara koji zajedno sa članovima uže porodice učestvuju sa najmanje 5% u kapitalu kreditne institucije za posljednjih 12 mjeseci;
- 9) depoziti lica koja su vršila reviziju finansijskih izvještaja kreditne institucije u periodu 12 mjeseci prije dana nastupanja zaštićenog slučaja;

- 10) depoziti lica koji ne glase na ime, odnosno depoziti čiji vlasnik nije identifikovan do dana nastupanja zaštićenog slučaja (neimenovani depoziti);
- 11) imaooci hartija od vrijednosti i drugih finansijskih instrumenata koje je izdala ili čiju isplatu garantuje kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj;
- 12) potraživanja klijenata investicionog društva, klijenata kreditne institucije za koje ta kreditna institucija pruža određene investicione usluge i klijenata društva za upravljanje investicionim fondovima kada to društvo pruža investicione usluge, a koje su uključene u sistem zaštite investitora u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 13) depoziti subjekata za zajednička ulaganja u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 14) instrumenti deponenata kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, a koji su uključeni u regulatorni kapital;
- 15) depoziti koji proizlaze iz transakcija za koju je pravosnažnom sudskom odlukom utvrđeno da je povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma;
- 16) depoziti nadređene kreditne institucije, povezanih i zavisnih društava s kojima kreditna institucija, u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, čini grupu;

Garantovani depozit

Član 8

Garantovani depozit je dio zaštićenog depozita kod kreditne institucije koji ne prelazi nivo pokrića utvrđen ovim zakonom.

Garantovani depozit utvrđuje se pojedinačno za svakog deponenta, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan nastanka zaštićenog slučaja, uključujući i dospjelu kamatu, umanjena za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema kreditnoj instituciji nad kojom je nastupio zaštićeni slučaj.

Kamatom na depozite iz stava 2 ovog člana smatra se dospjela kamata i kamata na oročene depozite obračunata od zadnjeg redovnog obračuna do dana nastupanja zaštićenog slučaja primjenom ugovorene kamatne stope, a bez uslova dostizanja pune ugovorene ročnosti.

Fond obračunava i vrši isplatu garantovanog depozita do iznosa od 100.000 eura po deponentu, bez obzira na broj i visinu depozita koje deponent posjeduje kod kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, depoziti koji predstavljaju privremeni visoki saldo zaštićeni su u dodatnom iznosu do 30.000 eura, šest mjeseci nakon knjiženja ili šest mjeseci od trenutka kada takvi depoziti postanu pravno prenosivi.

Depozitima koji predstavljaju privremeni visoki saldo, u smislu stava 5 ovog člana smatraju se depoziti koji potiču od:

- 1) prodaje stambene nepokretnosti u kojoj je deponent stanovao,

- 2) transakcija vezanih za sljedeće događaje: sklapanja braka, razvod, penzionisanje, otpuštanje, invaliditet, bolest ili smrt ili
- 3) Isplate naknade iz osiguranja ili odštete za žrtve krivičnih djela ili grešaka pravosudnih organa.

Rješenje o ispunjavanju uslova za isplatu depozita koji predstavljaju privremeni visoki saldo donosi direktor Fonda.

Protiv rješenja iz stava 7 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Fond će odlukom detaljnije urediti način dokazivanja navedenih kriterijuma za utvrđivanje depozita iz stava 6 ovog člana.

Pravo na isplatu garantovanog depozita

Član 9

Pravo na isplatu garantovanog depozita imaju deponenti čiji su depoziti koji predstavljaju zaštićene depozite u skladu sa članom 6 ovog zakona, položeni prije ili na dan nastanka zaštićenog slučaja, kod kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, uključujući i deponente filijala te kreditne institucije koja posluje u državi članici domaćinu ili trećoj državi, do visine pokrića utvrđene u članu 8 stav 4 ovog zakona.

Kreditna institucija je dužna da prije zaključivanja ugovora o depozitu obavijesti deponente da se njihove dospjele obaveze prema kreditnoj instituciji uzimaju u obzir prilikom obračuna iznosa garantovanog depozita.

Isplata garantovanog depozita vrši se u eurima, a depoziti u valuti koja nije euro preračunavaju se u euro po kursu te valute važećem na dan nastanka zaštićenog slučaja, sa kursne liste koju objavljuje Centralna banka.

Pravo iz stava 1 ovog člana nije prenosivo, ali se može steći nasleđivanjem.

Isplata garantovanog depozita se neće izvršiti ako nijesu vršene transakcije u vezi sa depozitom u posljednjih 24 mjeseca prije nastanka zaštićenog slučaja, a iznos ukupnih depozita je niži od administrativnih troškova koji bi Fond imao kod takve isplate.

Pravo na isplatu garantovanog depozita nema deponent kome je u toku postupka likvidacije kreditne institucije isplaćen iznos do visine garantovanog depozita, a nad kojom je, nakon te isplate, otvoren stečajni postupak.

Pravo na isplatu garantovanog depozita zastarijeva protekom tri godine od dana nastanka zaštićenog slučaja.

Pravo na isplatu garantovanog depozita u posebnim slučajevima

Član 10

Obračun garantovanog depozita za svakog vlasnika zajedničkog računa, vrši se prema ukupnim sredstvima, po svim njegovim depozitima položenim kod kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj prije ili na dan nastanka zaštićenog slučaja.

Udjeli svih deponentata u sredstvima na zajedničkom računu određuju se jednako između vlasnika računa, osim ukoliko vlasnici tog računa dostave dokaz da njihovi udjeli nijesu jednaki.

Pri obračunavanju iznosa garantovanog depozita, depoziti fizičkih lica koji se nalaze na računima otvorenim radi obavljanja njihove samostalne djelatnosti, uključuju se u ukupni iznos obračuna tog fizičkog lica do visine pokrivača iz člana 8 stav 4 ovog zakona.

Depozitom jednog deponenta, u smislu ovog zakona, smatraju se sredstva na svim računima društva bez svojstva pravnog lica, svim računima ostavioca ili svim računima suvlasničkih zajednica.

Ako je deponent nastupao kao zastupnik trećeg lica, pravo na isplatu garantovanog depozita utvrđuje se u odnosu na zastupano lice, prema ukupnim depozitima zastupanog lica kod kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, pod uslovom da je kreditna institucija provjerila i utvrdila identitet zastupanog lica prije dana nastupanja zaštićenog slučaja.

Lice u čiju korist je položen depozit ovlašćeno je da traži isplatu od Fonda, ukoliko drugačije nije ugovoreno.

Depozit na kojem je zasnovano založno pravo uključuje se u obračun garantovanog depozita deponenta, s tim što deponent ne može da raspolaže sa dijelom garantovanog depozita na kojem je zasnovano založno pravo sve dok navedena sredstva tereti založno pravo.

Ako je na depozitu ili dijelu depozita uvedena mjera ograničenja raspolaganja koju je odredio organ u Crnoj Gori ili međunarodno tijelo, isti ulazi u obračun garantovanog depozita deponenta, s tim da deponent ne može da raspolaže sa garantovanim depozitom ili dijelom depozita na kojem je uvedena mjera ograničenja raspolaganja, sve dok takva mjera traje.

Centralna banka će detaljnije urediti način vođenja evidencija u svrhu utvrđivanja identiteta stvarnog vlasnika i iznosa sredstava iz stava 3 i 5 ovog člana.

Učešće kreditne institucije u sistemu zaštite depozita

Član 11

Kreditna institucija ne može primati depozite dok ne postane dio sistema zaštite depozita.

Kreditna institucija je dužna da za učešće u sistemu zaštite depozita plaća premiju za zaštitu depozita, na način utvrđenim ovim zakonom.

Kreditna institucija kojoj se izda dozvola za rad uključuje se u sistem zaštite depozita uplatom početne premije.

Učešće u sistemu zaštite depozita i obaveza plaćanja premije prestaju oduzimanjem dozvole za rad kreditne institucije.

O izdavanju dozvole za rad kreditne institucije Centralna banka bez odlaganja obavještava Fond.

Kada kreditna institucija ne ispunjava obaveze prema sistemu zaštite depozita, Fond će o tome obavijestiti Centralnu banku radi preduzimanja mjera iz njene nadležnosti.

Filijala strane kreditne institucije sa sjedištem u državi članici

Član 12

Isplatu garantovanog depozita deponentima filijala koje su u Crnoj Gori osnovale strane kreditne institucije sa sjedištem u državi članici, u slučaju nastupanja zaštićenog slučaja, vrši Fond u ime i za račun sistema zaštite depozita matične države članice u kojem je ta strana kreditna institucija član.

Fond je dužan da saraduje sa imenovanim tijelom koje upravlja sistemom zaštite depozita matične države članice, razmjenjuje podatke i informacije potrebne za isplatu garantovanog depozita deponentima filijale strane kreditne institucije sa sjedištem u toj državi članici.

Fond vrši isplatu garantovanog depozita iz stava 2 ovog člana na osnovu detaljnih uputstava imenovanog tijela koje upravlja sistemom zaštite depozita u matičnoj državi članici, ako je od tog sistema za zaštitu depozita primio finansijska sredstva neophodna za isplatu deponenata filijale strane kreditne institucije.

Fond ne snosi troškove i odgovornost za postupanje u skladu sa uputstvima imenovanog tijela koje upravlja sistemom zaštite depozita u matičnoj državi članici.

Fond će i za sve dodatne troškove isplate iz stava 2 ovog člana teretiti sistem zaštite depozita matične države članice.

Fond zaključuje sporazum o saradnji sa imenovanim tijelom koje upravlja sistemom zaštite depozita iz matične države članice.

Razmjena podataka o deponentima vrši se u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zaštita ličnih podataka, kao i u skladu sa važećim propisima o zaštiti podataka u Evropskoj uniji.

Ako Fond ne zaključi sporazum o saradnji sa imenovanim tijelom koje upravlja sistemom zaštite depozita iz matične države članice, takav izostanak sporazuma ne utiče na proces isplate garantovanog depozita iz stava 3 ovog člana.

Fond obavještava Evropsku agenciju za bankarstvo (u daljem tekstu: EBA) o svakom sporazumu o saradnji koji je zaključio sa imenovanim tijelom koje upravlja službeno priznatim sistemom zaštite depozita matične države članice.

Ako Fond i imenovano tijelo koje upravlja službeno priznatim sistemom zaštite depozita matične države članice ne mogu da postignu dogovor ili ako postoji spor oko tumačenja sporazuma, svaka od strana u sporazumu može uputiti pitanje EBA-i.

Fond će uputstvom bliže urediti postupak razmjene informacija sa imenovanim tijelom koje upravlja službeno priznatim sistemom zaštite depozita, odnosno nadležnim tijelima u državama članicama.

Fond vodi korespondenciju sa deponentima u ime sistema zaštite depozita matične države članice i pruža informacije zainteresovanim deponentima u ime tog sistema zaštite depozita.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na kreditne institucije se na odgovarajući način primjenjuju i na filijale strane kreditne institucije iz stava 1 ovoga člana koje su uključene u sistem zaštite depozita u Crnoj Gori.

Filijala strane kreditne institucije sa sjedištem u trećoj državi

Član 13

Ako strana kreditna institucija sa sjedištem u trećoj državi ima filijalu u Crnoj Gori, ta filijala mora biti uključena u službeno priznati sistem zaštite depozita u državi u kojoj je sjedište te kreditne institucije.

Ako službeno priznati sistem zaštite depozita u trećoj državi u koji je uključena strana kreditna institucija prestane da pruža zaštitu koja po visini i obimu pokriva odgovara zaštiti koju pruža sistem zaštite depozita u skladu sa ovim zakonom filijala strane kreditne institucije je dužna da se uključi u sistem zaštite depozita u Crnoj Gori.

Filijala kreditne institucije iz stava 1 ovog člana je dužna da bez odlaganja obavijesti Fond i Centralnu banku o svakoj promjeni vezanoj za članstvo kreditne institucije u sistemu zaštite depozita u državi sjedišta kreditne institucije, kao i o promjeni karakteristika sistema zaštite depozita u koji je strana kreditna institucija uključena.

Odredbe ovoga zakona koje se odnose na kreditne institucije shodno se primjenjuju i na filijale strane kreditne institucije iz stava 1 ovog člana koje su uključene u sistem zaštite depozita u Crnoj Gori.

Nadoknada premija

Član 14

Ako filijala kreditne institucije koja posluje u državi članici domaćinu prestane biti član sistema zaštite depozita u Crnoj Gori i pridruži se drugom sistemu zaštite depozita u državi članici domaćinu, premije te filijale kreditne institucije plaćene tokom poslednjih 12 mjeseci prije pridruživanja drugom sistemu za zaštitu depozita, sa izuzetkom vanrednih premija u skladu sa članom 36 ovog zakona, prenose se na drugi sistem zaštite depozita proporcionalno iznosu garantovanih depozita.

Ako se neke aktivnosti kreditne institucije prenesu na stranu kreditnu instituciju sa sjedištem u državi članici i tako postane predmet drugog sistema zaštite depozita, premije koje je ta kreditna institucija platila sistemu zaštite depozita u Crnoj Gori tokom poslednjih 12 mjeseci prije prenosa, osim vanrednih premija u skladu sa članom 36

ovog zakona, prenose se na drugi sistem zaštite depozita proporcionalno iznosu prenesenih garantovanih depozita.

U slučaju iz stava 1 i 2 kreditna institucija obavještava Centralnu banku i Fond najmanje šest mjeseci prije planirane aktivnosti. Tokom perioda od dostavljanja obavještenja, kreditna institucija će i dalje biti dužna da plaća premije Fondu u skladu sa članom 34 i 36 ovog zakona.

U slučaju iz stava 1 i 2 kreditna institucija će obavijestiti svoje deponente u roku od najmanje mjesec dana prije planirane aktivnosti.

Obavještavanje o sistemu zaštite depozita

Član 15

Kreditna institucija dužna je da najmanje jednom godišnje svojim postojećim i potencijalnim deponentima, putem posebnog obrasca, stavi na raspolaganje informacije o sistemu zaštite depozita čija je članica, a oni da potvrde prijem tih informacija.

Ako deponent koristi uslugu internet bankarstva, informacije o sistemu zaštite depozita korišćenjem obrasca iz stava 1 ovog člana, mogu se dostaviti i elektronskim putem, osim ako deponent zahtijeva da se te informacije dostavljaju u papirnoj formi.

U slučaju spajanja odnosno pripajanja ili sličnih transakcija, kreditna institucija informiše deponente najmanje 30 dana prije nego što takva transakcija počne proizvoditi pravnu posljedicu, osim ako Centralna banka odobri kraći rok iz razloga poslovne tajne ili finansijske stabilnosti.

Nakon obavještenja o spajanju odnosno pripajanju ili sličnoj transakciji, deponenti imaju na raspolaganju rok od tri mjeseca da, bez obaveze plaćanja penala, povuku ili prenesu u drugu kreditnu instituciju svoje zaštićene depozite, uključujući sve obračunate kamate i naknade, iako oni u trenutku raskida ugovora premašuju visinu pokrića iz člana 8 stav 4 ovog zakona.

Informacije iz stava 1 ovoga člana moraju biti jasne i razumljive, lako dostupne na crnogorskom jeziku u svim poslovnicama, filijalama i na internet stranici kreditne institucije.

Kreditna institucija je dužna da u filijali koja posluje u državi članici ili trećoj državi obavještenje iz stava 1 ovog člana učini dostupnim i na službenom jeziku države u kojoj ta filijala posluje.

Kreditna institucija ne smije prilikom reklamiranja da koristi svoju pripadnost sistemu zaštite depozita. Kreditna institucija smije samo javno navesti da pripada sistemu zaštite depozita.

Kreditna institucija je dužna da, na zahtjev deponenta ili potencijalnog deponenta, pruži i dodatne informacije o sistemu zaštite depozita i uslovima i postupku isplate garantovanog depozita i ne smije deponentima i potencijalnim deponentima za davanje obavještenja i dodatnih informacija o sistemu zaštite depozita naplaćivati naknadu.

Obaveze iz stava 1 do 8 ovog člana odnose se i na filijale kreditne institucije sa sjedištem u državi članici ili trećoj državi koje posluju u Crnoj Gori, s tim da su te filijale dužne da izričito navedu u koji sistem zaštite depozita su uključene i da deponente informišu o sistemu zaštite depozita kojem pripadaju.

Bliži način obavještanja deponentata i potencijalnih deponentata o pripadnosti sistemu zaštite depozita i sadržaj obraca kojim se dostavljaju informacije iz stave 1 ovog člana utvrđuje Fond.

III. FOND

Status Fonda

Član 16

Fond je nezavisno i neprofitno pravno lice sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i Statutom Fonda.

Sjedište Fonda je u Podgorici.

Fond se ne upisuje u Centralni registar privrednih subjekata.

Nadležnost Fonda

Član 17

Fond je dužan da, u skladu sa ovim zakonom, deponentima kreditne institucije obezbijedi zaštitu od gubitka dijela ili cijelog depozita i da promoviše sistem zaštite depozita.

U ostvarivanju nadležnosti Fond:

- 1) utvrđuje visinu redovne premije;
- 2) utvrđuje visinu stope za obračun vanredne premije;
- 3) naplaćuje premije;
- 4) investira sredstva Fonda;
- 5) vrši obračun i isplatu garantovanih depozita;
- 6) donosi opšte akte za koje je ovlašćen ovim zakonom;
- 7) sprovodi testove otpornosti sistema zaštite depozita na stres i sposobnosti kreditnih institucija da dostave podatke i izvrše isplatu garantovanih depozita;
- 8) vrši druge poslove u skladu sa zakonom.

Poslovanje Fonda

Član 18

Fond posluje preko računa koji se vodi kod Centralne banke.

Reviziju finansijskih iskaza Fonda vrši društvo za reviziju (u daljem tekstu: revizor), na način utvrđen zakonom kojim se uređuju računovodstvo i revizija.

Organi Fonda

Član 19

Organi Fonda su Upravni odbor Fonda (u daljem tekstu: Upravni odbor) i direktor Fonda.

Upravljanje Fondom

Član 20

Fondom upravlja Upravni odbor.

Upravni odbor ima pet članova.

Članove Upravnog odbora imenuje Predsjednik Crne Gore, s tim što jednog člana imenuje na predlog Ministarstva finansija Crne Gore (u daljem tekstu Ministarstvo finansija), jednog na predlog Centralne banke, jednog na predlog Udruženja banaka Crne Gore, jednog na predlog Privredne komore Crne Gore i jednog na predlog Predsjednika Crne Gore.

Odlukom o imenovanju članova Upravnog odbora određuje se predsjednik Upravnog odbora iz Ministarstva finansija ili iz Centralne banke.

Uslovi za imenovanje člana Upravnog odbora

Član 21

Za člana Upravnog odbora može biti imenovano lice priznatog integriteta, koje ima visoku školsku spremu, posjeduje visok stepen znanja u oblasti bankarstva i/ili finansija.

Član Upravnog odbora ne može biti:

- 1) zaposleni u kreditnoj instituciji, član organa upravljanja i/ili stalnih tijela organa upravljanja kreditne institucije ili konsultant kreditne institucije;
- 2) lice koje posjeduje, direktno ili indirektno, 5% i više akcija kreditne institucije;
- 3) lice koje je bilo član organa upravljanja ili je radilo na rukovodećim poslovima u kreditnoj instituciji na dan otvaranja stečajnog postupka ili u periodu od 12 mjeseci koji su prethodili otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom;
- 4) lice osuđivano na безусловnu kaznu zatvora ili lice osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana Upravnog odbora;
- 5) lice koje je sa članom Upravnog odbora ili direktorom Fonda u braku ili u srodstvu u pravoj ili pobočnoj liniji zaključno sa drugim stepenom srodstva.

Način odlučivanja i odgovornost Upravnog odbora

Član 22

Upravni odbor odlučuje na sjednicama koje se održavaju najmanje jednom u tri mjeseca, a odluke donosi većinom glasova svih članova.

Predsjednik Upravnog odbora zakazuje i predsjedava sjednicama Upravnog odbora.

Sjednicama Upravnog odbora prisustvuje direktor Fonda, bez prava glasa.

Način rada i odlučivanja Upravnog odbora uređuje se poslovníkom o radu.

Upravni odbor je odgovoran za ostvarivanje funkcija Fonda.

Članovi Upravnog odbora za svoj rad imaju pravo na naknadu u skladu sa finansijskim planom Fonda.

Visina naknade iz stava 6 ovog člana ne može biti veća od iznosa jedne prosječne zarade zaposlenih u Fondu.

Sukob interesa

Član 23

Član Upravnog odbora je dužan da svoju dužnost u Fondu obavlja na način da njegovi privatni interesi ne utiču na nepristrasnost u obavljanju dužnosti.

Član Upravnog odbora koji ima privatni interes ili sa njim povezana lica ili je na drugi način direktno ili indirektno povezan sa predmetom odlučivanja, dužan je da na početku sjednice Upravnog odbora navede taj svoj interes i neće, ukoliko Upravni odbor ne odluči drugačije, učestvovati u razmatranju i glasanju o bilo kom pitanju u vezi sa predmetom odlučivanja.

Član Upravnog odbora i direktor Fonda ne mogu, u periodu od jedne godine od dana prestanka mandata u Fondu, zasnovati radni odnos u kreditnoj instituciji.

Mandat člana Upravnog odbora

Član 24

Član Upravnog odbora imenuje se na period od četiri godine i može biti imenovan dva puta.

Članu Upravnog odbora prestaje funkcija prije isteka mandata:

- 1) na lični zahtjev;
- 2) ako trajno izgubi sposobnosti za obavljanje svoje dužnosti;
- 3) ako prekrši etički kodeks;
- 4) ako neopravdano odsustvuje sa tri uzastopne sjednice Upravnog odbora;
- 5) ako prestane da ispunjava uslove iz člana 21 ovog zakona;
- 6) ako nesavjesno obavlja svoju dužnost ili učini ozbiljan propust u obavljanju funkcije.

Na predlog Upravnog odbora, Predsjednik Crne Gore utvrđuje postojanje okolnosti iz stava 2 ovog člana i odlučuje o razrješenju člana Upravnog odbora.

Istovremeno sa razrješenjem člana Upravnog odbora, Predsjednik Crne Gore imenuje novog člana Upravnog odbora.

Mandat člana Upravnog odbora iz stava 4 ovog člana traje do isteka mandata člana koji je razriješen.

Ovlašćenja Upravnog odbora

Član 25

Upravni odbor:

- 1) imenuje direktora Fonda;
- 2) donosi Statut Fonda;
- 3) donosi opšte akte za koje je ovlašćen ovim zakonom;
- 4) donosi odluku o visini redovne premije;
- 5) donosi odluku o uvođenju vanredne premije i utvrđuje stopu za obračun vanredne premije;
- 6) donosi finansijski plan;
- 7) usvaja godišnje finansijske izvještaje i razmatra mišljenje i izvještaj revizora;
- 8) usvaja godišnji izvještaj o radu Fonda;
- 9) utvrđuje politiku i donosi odluke o investiranju sredstava i odluke o davanju zajma sistemu zaštite depozita države članice;
- 10) imenuje revizora;
- 11) donosi poslovnik o radu Upravnog odbora;
- 12) donosi Strateški plan Fonda;
- 13) razmatra i ocjenjuje ostvarivanje ciljeva Fonda, ciljanog nivoa i obima i nivoa pokrivenosti na redovnoj osnovi, najmanje jednom u pet godina;
- 14) vrši i druge poslove utvrđene ovim zakonom i Statutom Fonda.

Opšti akti Fonda objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore".

Izvještavanje o radu Fonda

Član 26

Upravni odbor usvaja Izvještaj o radu Fonda za prethodnu godinu.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavlja se Predsjedniku Crne Gore radi upoznavanja, a Vladi Crne Gore i Skupštini Crne Gore na razmatranje, najkasnije do 31. maja tekuće godine.

Direktor Fonda

Član 27

Direktor Fonda:

- 1) organizuje rad i poslovanje Fonda;
- 2) predstavlja i zastupa Fond i odgovoran je za zakonitost rada;
- 3) predlaže Statut Fonda i opšte akte Fonda;
- 4) predlaže visinu redovne premije;
- 5) predlaže odluku o uvođenju vanredne premije i visinu stope za obračun vanredne premije;
- 6) predlaže finansijski plan Fonda;

- 7) predlaže godišnje finansijske iskaze Fonda sa mišljenjem i izvještajem revizora;
- 8) predlaže godišnji izvještaj o radu Fonda;
- 9) predlaže politiku investiranja sredstava;
- 10) sprovodi odluke Upravnog odbora;
- 11) odlučuje o investiranju sredstava Fonda do iznosa utvrđenog Statutom Fonda;
- 12) odlučuje po prigovorima na utvrđenu visinu garantovanog depozita;
- 13) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Fondu;
- 14) stara se o korišćenju sredstava za pokrivanje troškova rada Fonda;
- 15) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Fonda.

Direktora Fonda, na osnovu konkursa, imenuje Upravni odbor na period od četiri godine i može biti ponovo imenovan.

Za direktora Fonda može biti imenovano lice koje je državljanin Crne Gore, koje posjeduje opštu radnu sposobnost, ima VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje pet godina radnog iskustva stečenog u finansijskom sektoru.

Za direktora Fonda ne može biti imenovano:

- 1) lice koje je zaposleno u kreditnoj instituciji, član organa upravljanja i/ili stalnih tijela organa upravljanja kreditne institucije ili konsultant kreditne institucije;
- 2) lice koje posjeduje, direktno ili indirektno, 5% i više akcija kreditne institucije;
- 3) lice koje je bilo član organa upravljanja ili je radilo na rukovodećim poslovima u kreditnoj instituciji na dan otvaranja stečajnog postupka ili u periodu od 12 mjeseci koji su prethodili otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom;
- 4) lice osuđivano na безусловnu kaznu zatvora ili lice osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije direktora Fonda;
- 5) lice koje je sa članom Upravnog odbora u braku ili u srodstvu u pravoj ili pobočnoj liniji zaključno sa drugim stepenom srodstva.

Za vrijeme trajanja mandata direktor Fonda ostvaruje prava iz radnog odnosa u Fondu, u skladu sa opštim propisima o radu.

Direktor Fonda ne može tokom mandata profesionalno vršiti drugu dužnost, niti obavljati drugu djelatnost, osim naučne i istraživačke.

Pravna zaštita

Član 28

Članovi Upravnog odbora, direktor Fonda, zaposleni u Fondu i oni koji su angažovani da rade za i u ime Fonda, u sprovođenju zakonom utvrđenih ovlašćenja, ne mogu odgovarati za štetu koja bi mogla nastati prilikom obavljanja dužnosti u skladu sa zakonom i aktima donijetim na osnovu zakona, osim ako se dokaže da su određenu radnju učinili namjerno ili grubom nepažnjom.

Troškove zaštite lica iz stava 1 ovog člana, u sudskim sporovima koji se odnose na obavljanje dužnosti u skladu sa zakonom i aktima donijetim na osnovu zakona, snosi Fond.

Statut Fonda

Član 29

Statutom Fonda bliže se uređuje upravljanje Fondom, ovlašćenja direktora Fonda, postupak donošenja akata iz nadležnosti Fonda, unutrašnja organizacija, način poslovanja i druga pitanja u vezi sa radom Fonda.

Statut Fonda se objavljuje u "Službenom listu Crne Gore".

Sredstva Fonda

Član 30

Sredstva Fonda se obezbjeđuju iz:

- 1) prihoda naplaćenih po osnovu početne premije;
- 2) prihoda naplaćenih po osnovu redovne premije;
- 3) prihoda od investiranja sredstava Fonda;
- 4) prihoda ostvarenih po osnovu obeštećenja Fonda u postupku stečaja i sanacije;
- 5) donacija;
- 6) drugih prihoda u skladu sa zakonom.

Ukoliko sredstva iz stava 1 ovog člana nijesu dovoljna da pokriju obaveze po osnovu zaštite depozita, Upravni odbor može odlučiti da se nedostajuća sredstva obezbijede:

- 1) naplatom vanredne premije;
- 2) uzimanjem pozajmica iz budžeta Crne Gore;
- 3) uzimanjem kredita od kreditnih institucija i finansijskih institucija;
- 4) izdavanjem hartija od vrijednosti i
- 5) uzimanjem pozajmica iz sistema zaštite depozita država članica.

Fond se može zaduživati kod drugih sistema zaštite depozita država članica samo u slučaju:

- 1) nedostatka raspoloživih sredstava za ispunjenje svojih obaveza u skladu sa članom 43 stav 2 ovog zakona;
- 2) ako ni prikupljanjem vanrednih premija u skladu s članom 36 stav 1 ovog zakona nije u mogućnosti da ispuni svoje obaveze;
- 3) ako će pozajmljena sredstva koristiti za podmirenje obaveza u skladu sa članom 31 stav 1 ovog zakona;
- 4) ako prethodno nije u obavezi otplate zajma drugim sistemima zaštite depozita;
- 5) ako pozajmljeni iznos ne premašuje 0,5% garantovanih depozita sistema zaštite depozita u Crnoj Gori;

6) ako je iz prihoda po osnovu redovnih i vanrednih premija u mogućnosti da otplati zajam i kamatu u roku od pet godina.

Fond će u slučaju pozajmljivanja iz stava 3 ovog člana obezbijediti prikupljanje premija na dovoljno visokom nivou koji će omogućiti postizanje ciljanog nivoa iz člana 35 stav 1 ovog zakona u što kraćem roku.

Fond će obavijestiti EBA-u o traženom iznosu pozajmice i razlozima zbog kojih smatra da su ispunjeni uslovi za pozajmljivanje kod drugih sistema zaštite depozita u skladu sa stavom 3 ovog člana.

Fond je dužan da do 31. marta tekuće godine obavijesti EBA o iznosu garantovanih depozita i iznosu raspoloživih finansijskih sredstava Fonda na dan 31. decembra prethodne godine.

Korišćenje sredstava Fonda

Član 31

Sredstva Fonda se koriste za isplatu garantovanih depozita i za:

- 1) plaćanje troškova koji nastanu u postupku isplate garantovanih depozita;
- 2) plaćanje troškova koji nastanu u vezi sa investiranjem sredstava;
- 3) otplatu glavnice i kamate na kredite i pozajmice koje Fond koristi za isplatu garantovanih depozita;
- 4) isplatu obaveza po osnovu izdatih hartija od vrijednosti;
- 5) finansiranje sanacije kreditne institucije u skladu sa članom 46 ovog zakona;
- 6) isplatu zarada i naknada zaposlenih;
- 7) finansiranje tekućih poslovnih i ostalih rashoda, u skladu sa finansijskim planom Fonda.

Fond može da raspoloživa sredstva pozajmljuje sistemima zaštite depozita država članica kada za taj sistem nastupe okolnosti iz člana 30 stav 3 ovog zakona.

Upravni odbor Fonda može donijeti odluku o davanju zajma sistemu zaštite depozita države članice, na osnovu zahtjeva imenovanog tijela koje upravlja sistemom zaštite depozita države članice

Odluka iz stava 3 ovog člana donosi se po hitnom postupku, uz prethodnu saglasnost Centralne banke.

Odluku o davanju zajma sistemu zaštite depozita države članice, sa podacima o početnoj kamatnoj stopi i dogovorenim rokom vraćanja takvog zajma, Fond dostavlja EBA-i.

Kamata na odobreni zajam ne smije biti niža od kamatne stope koju Evropska centralna banka koristi za instrument „granične pozajmice“ u sprovođenju monetarne politike.

Kamata dospijeva u vrijeme otplate zajma, a zajam se može otplaćivati u godišnjim ratama.

Investiranje sredstava

Član 32

Sredstva Fonda se mogu investirati u:

- 1) hartije od vrijednosti koje je izdala Crna Gora, država članica ili njihove centralne banke ili za koje garantuje Crna Gora, ili država članica;
- 2) hartije od vrijednosti koje je izdala kreditna institucija, finansijska institucija i/ili država koja nije navedena u tački 1 ovog stava, a koje imaju visoki kreditni rejting utvrđen od strane međunarodno priznate agencije;
- 3) depozite u centralnim bankama i stranim kreditnim institucijama sa visokim kreditnim rejtingom koji je utvrđen od strane međunarodno priznate agencije;
- 4) drugu imovinu u skladu sa politikom investiranja sredstava.

U cilju očuvanja vrijednosti imovine i ograničenja rizika gubitka od ulaganja sredstva Fonda se ulažu u niskorizičnu imovinu na dovoljno diverzifikovan način.

Bliži uslovi i način investiranja sredstava utvrđuju se Statutom Fonda i Politikom investiranja sredstava.

Početna premija

Član 33

Kreditna institucija kojoj je izdata dozvola za rad dužna je da, prije početka obavljanja djelatnosti, na račun Fonda uplati početnu premiju u iznosu od 50.000 eura.

Redovna premija

Član 34

Kreditne institucije su dužne da plaćaju redovnu premiju u skladu sa odredbama ovog zakona.

Redovna premija iz stava 1 ovog člana nije poreski prihod i koristi se u skladu sa odredbama ovog zakona.

Za obračun redovne premije iz stava 1 ovog člana Fond utvrđuje vlastitu Metodologiju za obračun premije na bazi rizika pojedinačne kreditne institucije i istu redovno ažurira.

Redovna premija iz stava 1 ovog člana obračunava se i plaća tromjesečno u skladu sa obračunom iz stava 5 ovog člana.

Redovna premija iz stava 1 ovog člana se izračunava kao proizvod premijske osnovice, premijske stope i stepena rizičnosti kreditne institucije.

Premijsku osnovicu za obračunavanje premije iz stava 1 ovog člana čini prosječan iznos garantovanih depozita za prethodno tromjesečje, a koji se izračunava kao prosjek zadnjeg dana svakog mjeseca u tromjesečju.

Stopa iz stava 5 ovog člana iznosi 0,30% tromjesečno.

Za izračunavanje stepena rizičnosti pojedine kreditne institucije iz stava 5 ovog člana Centralna banka je dužna da Fondu dostavi podatke za izračunavanje profila

rizičnosti pojedinih kreditnih institucija na bazi dostavljenih revidovanih izvještaja za prethodnu poslovnu godinu.

Podaci iz stava 8 ovog člana dostavljaju se najkasnije do 15 maja tekuće za prethodnu godinu.

Metodologiju za obračun premije na bazi rizika pojedinačne kreditne institucije iz stava 3 ovog člana utvrđuje Upravni odbor.

Prije početka korišćenja metodologije iz stava 3 ovog člana Fond mora dobiti odobrenje od Centralne banke.

Kreditne institucije su dužne da redovnu premiju plate najkasnije u roku od osam dana od dana prijema fakture.

Prilikom obračuna redovne premije Fond uzima u obzir i fazu poslovnog ciklusa kao i uticaj procikličkih premija na visinu opterećenja za članice sistema zaštite depozita.

Fond je dužan da usaglašenu Metodologiju za obračun premije na bazi rizika pojedinačne kreditne institucije iz stava 10 ovog člana dostavi EBA-i.

Smanjenje redovne premije

Član 35

Fond je dužan da obezbijedi da sredstva Fonda dostignu iznos od najmanje 10% iznosa ukupnih garantovanih depozita svih kreditnih institucija do 31.12.2024. godine.

Ako sredstva iz člana 30 stav 1 tačka 1, 2, 3, 4 i 6 ovog zakona premaše minimalni ciljani nivo od 10% iznosa ukupnih garantovanih depozita svih kreditnih institucija prije isteka roka iz stava 1 ovog člana, Upravni odbor može donijeti odluku o smanjenju redovne premije, odnosno o privremenom obustavljanju naplate redovne premije.

Ako se sredstva Fonda smanje na manje od 6% iznosa ukupnih garantovanih depozita svih kreditnih institucija, redovna premija će se odrediti tako da se minimalni ciljani nivo može postići u roku od šest godina.

Vanredna premija

Član 36

Ako sredstva Fonda nijesu dovoljna za isplatu garantovanog depozita u trenutku nastupanja zaštićenog slučaja, Upravni odbor može donijeti odluku o uvođenju vanredne premije članicama sistema zaštite depozita, a koja ne može biti veća od 0,5% garantovanih depozita članova sistema zaštite depozita u tekućoj godini. U izuzetnim slučajevima, uz saglasnost Centralne banke, Upravni odbor može zahtijevati i veću premiju.

Centralna banka može djelimično ili u cijelini odložiti obavezu plaćanja vanredne premije kreditnoj instituciji ako bi plaćanje te premije ugrozilo njenu likvidnost ili solventnost.

Odluka o odlaganju donosi se na zahtjev kreditne institucije i može se odobriti na rok od najduže šest mjeseci, a izuzetno se može ponovno odobriti na isti rok.

Obaveza plaćanja premije nastupa i prije isteka roka iz stava 3 ovog člana ako njegovim plaćanjem više nije ugrožena likvidnost ili solventnost kreditne institucije.

Kreditna institucija je dužna da vanrednu premiju plati u roku od osam dana od dana prijema fakture.

Nepovratnost uplaćenih premija

Član 37

Premija koju je kreditna institucija uplatila na ime zaštite depozita ne može biti predmet povraćaja.

Dostavljanje podataka i informacija

Član 38

Kreditna institucija je dužna da Fondu dostavlja podatke i informacije koji su potrebni za obavljanje poslova Fonda.

Fond može, radi sprovođenja testova otpornosti sistema za zaštitu depozita, u bilo kojem trenutku zahtijevati od kreditne institucije da ga obavijesti o broju deponenata, iznosu raspoloživih depozita svakog deponenta i iznosu njegovih dospjelih obaveza.

Kreditne institucije su dužne da u svojim evidencijama označe deponente, depozite i dospjele obaveze na način koji omogućava njihovu trenutnu identifikaciju.

Kreditna institucija je odgovorna za tačnost podataka i informacija koje dostavlja Fondu.

Vrste podataka i informacija iz stava 1 ovog člana, kao i rokove i način njihovog dostavljanja utvrđuje Fond.

Način označavanja deponenata, depozita i dospjelih obaveza iz stava 3 ovog člana utvrđuje Fond.

Testiranje otpornosti sistema na stres

Član 39

Fond vrši testiranja otpornosti sistema na stres i sposobnosti kreditnih institucija da dostave podatke i izvrše isplatu garantovanih depozita.

Testiranje iz stava 1 ovog člana sprovodi se kod svake kreditne institucije najmanje jednom u tri godine.

Informacije i podatke pribavljene za vršenje testova otpornosti na stres sistema zaštite depozita Fond koristi samo za te namjene i čuva ih do prestanka potrebe za njihovim korišćenjem.

Fond je dužan da razmjenjuje informacije o rezultatima sprovedenih testova otpornosti sistema zaštite depozita na stres sa EBA-om, uz obavezu čuvanja poslovne tajne u skladu sa zakonom.

Kontrola podataka

Član 40

Fond može zahtijevati od Centralne banke da izvrši kontrolu dostavljenih podataka i informacija iz člana 38 stav 1, 2 i 3 ovog zakona.

Centralna banka će po zahtjevu iz stava 1 ovog člana postupiti po principu hitnosti i o rezultatima kontrole iz stava 1 ovog člana Centralna banka bez odlaganja obavijestiti Fond.

Saradnja sa drugim organima i institucijama

Član 41.

U izvršavanju ovlašćenja i obaveza iz ovog i drugih zakona, Fond saraduje sa Centralnom bankom, Ministarstvom finansija, drugim organima, drugim imenovanim tijelima i međunarodnim organizacijama, u skladu sa zakonom i zaključenim sporazumima o saradnji.

Centralna banka je dužna da odmah obavijesti Fond o problemima u kreditnoj instituciji koji bi mogli dovesti do nastupanja zaštićenog slučaja.

Razmjena informacija u ostvarivanju saradnje Fonda sa subjektima iz stava 1 ovog člana ne smatra se odavanjem poslovne tajne.

Poslovna tajna

Član 42

Član Upravnog odbora, direktor Fonda, zaposleni u Fondu, lice angažovano na obavljanju poslova Fonda, dužni su da sve podatke o poslovanju kreditnih institucija i/ili Fonda do kojih dođu u obavljanju poslova čuvaju kao poslovnu tajnu.

Obaveza čuvanja poslovne tajne iz stava 1 ovog člana traje pet godina nakon prestanka mandata, radnog odnosa ili završetka poslova za koje je lice angažovano.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu mogu se učiniti dostupnim nadležnim organima u skladu sa zakonom.

IV. ISPLATA GARANTOVANOG DEPOZITA

Obaveze Fonda kod nastanka zaštićenog slučaja

Član 43

Fond je dužan da nastankom zaštićenog slučaja realizuje aktivnosti na obavještanju deponenata i pripremi isplatu garantovanih depozita.

Fond je dužan da stavi deponentima na raspolaganje sredstva u visini obračunatog garantovanog depozita najkasnije u roku od sedam radnih dana od dana nastanka zaštićenog slučaja.

Fond je dužan da bez odlaganja, u najmanje dva štampana medija koja se distribuiraju na teritoriji Crne Gore i na svojoj internet stranici, objavi informacije o nastanku zaštićenog slučaja, obavezi Fonda da izvrši isplatu garantovanih depozita, načinu obračuna i visini garantovanog depozita.

Fond je dužan da, najkasnije u roku od pet radnih dana od dana nastanka zaštićenog slučaja, donese odluku o izboru jedne ili više kreditnih institucija preko kojih će se vršiti isplata garantovanih depozita (u daljem tekstu: banka – isplatilac).

Na postupak izbora banke - isplatioca iz stava 4 ovog člana ne primenjuje se zakon kojim se uređuju javne nabavke.

Podatke o banci – isplatiocu, mjestu i datumu početka isplate garantovanih depozita Fond objavljuje u najmanje dva štampana medija koja se distribuiraju na teritoriji Crne Gore i na svojoj internet stranici.

Deponent kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj svoje pravo na isplatu garantovanog depozita može ostvariti u roku iz člana 9 stav 7 ovog zakona.

Ako deponent nije saglasan sa iznosom obračunatog garantovanog depozita može podnijeti prigovor Fondu u roku od osam dana od dana prijema obračuna garantovanog depozita.

Direktor Fonda odlučuje o prigovorima najkasnije u roku od osam dana od dana prijema prigovora.

Sva pisana komunikacija između Fonda i deponenta odvija se na crnogorskom jeziku, a u izuzetnim slučajevima kada se Fond saglasi može se koristiti i engleski jezik.

Rok iz stava 2 ovog člana može se produžiti do najviše 90 dana u slučaju predviđenom članom 10 stav 5 ovog zakona.

Rok iz stava 2 ovog člana može se produžiti ako:

- 1) se ne može utvrditi da li određeno lice ima pravo na isplatu garantovanog depozita ili je depozit predmet sudskog spora;
- 2) postoji mjera ograničenja raspolaganja depozitom, koju je odredio organ u Crnoj Gori ili međunarodno tijelo;
- 3) se iznos koji treba da se isplati smatra dijelom privremenog visokog salda iz člana 8 stav 5 ovog zakona;
- 4) se iznos garantovanog depozita isplaćuje putem sistema zaštite depozita države članice domaćina;
- 5) se iznos garantovanog depozita isplaćuje putem sistema zaštite depozita treće države, u kojoj kreditna institucija ima filijalu.

Deponenti čija potraživanja od kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj premašuju iznos garantovanog depozita, razliku između potraživanja i tog iznosa namiruju u stečajnom postupku.

Obračun i isplata garantovanih depozita

Član 44

Kreditna institucija u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, dužna je da odmah, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana nastanka zaštićenog slučaja, u elektronskoj i papirnoj formi dostavi Fondu podatke, kao i potrebnu dokumentaciju za obračun i isplatu garantovanih depozita u skladu sa ovim zakonom.

Na osnovu podataka i dokumentacije iz stava 1 ovog člana Fond vrši obračun garantovanog depozita, pojedinačno za svakog deponenta i iste, preko softverske aplikacije Fonda, stavlja na raspolaganje banci – isplatiocu.

Banka – isplatilac je dužna da na osnovu podataka iz stava 2 ovog člana izvrši isplatu garantovanih depozita pojedinačno za svakog deponenta.

Na dan isplate deponent stiže pravo da raspolaže sredstvima po osnovu garantovanog depozita.

Odluku o bližim uslovima, načinu i postupaku isplate garantovanog depozita utvrđuje Upravni odbor.

Pravo Fonda na obeštećenje

Član 45

Potraživanja deponenata prema kreditnoj instituciji, u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj, prelaze na Fond u visini obračunatih garantovanih depozita.

Fond je dužan da, u stečajnom postupku koji je otvoren nad kreditnom institucijom, prijavi potraživanje u iznosu ukupne obaveze po osnovu garantovanih depozita stavljenih na raspolaganje deponentima, bez obzira da li su u trenutku prijave svi deponenti preuzeli sredstva koja su im stavljena na raspolaganje.

Fond ima pravo na namirenje sredstava iz stečajne mase, u visini potraživanja prijavljenih u skladu sa stavom 2 ovog člana, zauzimajući mjesto u redosljedu prioriteta naplate u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj i likvidacija banaka.

Ako Fond u postupku sanacije kreditne institucije iz člana 46 ovog zakona izvrši isplate, ima pravo na namirenje sredstava od te kreditne institucije do iznosa jednakog njegovim isplatama.

Podrška finansiranju sanacije kreditnih institucija

Član 46

Sredstva Fonda se mogu koristiti i za finansiranje sanacije kreditnih institucija u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija. Centralna banka, kao Sanaciono tijelo, nakon konsultacije sa Fondom, određuje iznos koji će se koristiti za finansiranje sanacije kreditne institucije.

Maksimalni iznos sredstava Fonda, koji se može koristiti za finansiranje sanacije kreditne institucije, ne može biti veći od iznosa gubitka koji bi Fond pretrpio u slučaju da je umjesto sanacije, nad kreditnom institucijom otvoren stečajni postupak.

U svakom slučaju odgovornost Fonda nije veća od iznosa koji je jednak iznosu od 50% njegovog ciljanog nivoa u skladu s članom 35 stav 1 ovog zakona.

Isplata, korišćenje i povraćaj sredstava iz stava 1 ovog člana bliže se reguliše ugovorom između Fonda i kreditne institucije u sanaciji.

Ako je procjenom iz zakona kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija utvrđeno da je doprinos Fonda bio veći od neto gubitaka koji bi nastali u stečajnom postupku, Fond ima pravo na obeštećenje razlike od strane sanacionog fonda u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.

V. KAZNE NE ODREDBE

Član 47

Novčanom kaznom od 2.500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice – kreditna institucija, ako:

- 1) svojim deponentima, kao i potencijalnim deponentima ne pruži obavještenje o sistemu zaštite depozita ili deponentima i potencijalnim deponentima naplati naknadu za davanje obavještenja o sistemu zaštite depozita (član 15 stav 1 i 8);
- 2) obavještenje o sistemu zaštite depozita koristi prilikom reklamiranja pojedinačnih bankarskih proizvoda (član 15 stav 7);
- 3) otpočne sa obavljanjem djelatnosti prije uplate početne premije (član 33);
- 4) ne plati ili kasni sa plaćanjem redovne premije (član 34 stav 12);
- 5) ne plati ili kasni sa plaćanjem vanredne premije (član 36 stav 5);
- 6) ne dostavi ili neblagovremeno dostavi ili dostavi netačne podatke i informacije (član 38 stav 1 i 2);
- 7) u svojim evidencijama ne označi deponente, depozite i dospjele obaveze na način koji omogućava njihovu neposrednu identifikaciju (član 38 stav 3)
- 8) ne dostavi u roku od tri radna dana od dana nastanka zaštićenog slučaja podatke potrebne za obračun i isplatu garantovanih depozita (član 44 stav 1);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu – kreditnoj instituciji novčanom kaznom od 550 eura do 2.000 eura.

Član 48

Novčanom kaznom od 550 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako prije isteka dvanaest mjeseci od dana prestanka mandata u Fondu zasnuje radni odnos u kreditnoj instituciji (član 23 stav 3).

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Nastavak rada Fonda

Član 49

Fond osnovan po Zakonu o zaštiti depozita ("Službeni list RCG", br. 40/03 i 65/05) nastavlja sa radom u skladu sa ovim zakonom.

Visina garantovanog depozita u prelaznom periodu

Član 50

Izuzetno od člana 8 stav 4 ovog zakona, od dana stupanja na snagu ovog zakona do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji Fond obračunava i vrši isplatu garantovanog depozita do iznosa od 50.000 eura po deponentu, bez obzira na broj i visinu depozita koje deponent posjeduje kod kreditne institucije.

Početak isplate u prelaznom periodu

Član 51

Izuzetno od člana 43 stav 2 ovog zakona, Fond je dužan da stavi na raspolaganje deponentima iznos garantovanog depozita:

- od dana stupanja na snagu ovog zakona do 31. decembra 2020. godine najkasnije u roku od 15 radnih dana od dana nastanka zaštićenog slučaja;
- u periodu od 01. januara 2021. do 31. decembra 2023. godine najkasnije u roku od 10 radnih dana od dana nastanka zaštićenog slučaja.

Odložena primjena

Član 52

Odredbe člana 12, člana 14, člana 30 stav 2 tačka 5, stav 3, 4, 5 i 6, član 31 stav 2, 3, 4, 5, 6 i 7, član 34 stav 14, član 39 stav 4, primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Imenovanje organa Fonda

Član 53

Predsjednik Crne Gore će imenovati članove Upravnog odbora u skladu sa ovim zakonom, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Upravni odbor će imenovati direktora Fonda, u roku od 60 dana od dana imenovanja Upravnog odbora.

Obavještanje EBA-e o identitetu Fonda

Član 54

Danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji Centralna banka obavještava EBA-u o identitetu Fonda u Crnoj Gori.

Rad organa Fonda do imenovanja

Član 55

Predsjednik i članovi Upravnog odbora imenovani u skladu sa Zakonom o zaštiti depozita ("Službeni list CG", br. 44/10, 40/11 i 47/15) nastavljaju sa radom do imenovanja Upravnog odbora u skladu sa ovim zakonom.

Direktor Fonda, imenovan u skladu sa Zakonom o zaštiti depozita ("Službeni list CG", br. 44/10, 40/11 i 47/15) vršiće poslove direktora Fonda do imenovanja direktora Fonda u skladu sa ovim zakonom.

Donošenje opštih akata

Član 56

Statut Fonda uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Opšti akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja akata iz st. 1 i 2 ovog člana primjenjivaće se akti donijeti na osnovu Zakona o zaštiti depozita ("Službeni list CG", br. 44/10, 40/11 i 47/15).

Prestanak važenja

Član 57

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti depozita ("Službeni list CG", br. 44/10, 40/11 i 47/15), osim člana 28 koji prestaje da važi 31. decembra 2019. godine i odredba člana 125 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojim su propisane novčane kazne za prekršaje ("Službeni list CG", broj 40/11).

Stupanje na snagu

Član 58

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", osim člana 34 ovog zakona, koji stupa na snagu 01. januara 2020. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

1. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojima je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

2. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Sistem zaštite depozita položenih kod kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori u ovom trenutku je regulisan Zakonom o zaštiti depozita („Službeni list Crne Gore“, br. 44/10, 40/11 i 47/15). Važeći zakon je u većem dijelu usaglašen sa Direktivom 1994/19/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. maja 1994. godine o sistemima zaštite depozita (SL L EU 135, 31.5.1994.), koja je zadnji put izmijenjena Direktivom 2009/14/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. marta 2009. godine o izmjeni Direktive 1994/19/EU o sistemima zaštite depozita (SL L EU 68, 13.3.2009.) (u daljem tekstu: Direktiva 1994/19/EU).

Direktiva 1994/19/EU se zasniva na načelu minimalnog usklađivanja, što je rezultiralo da su u periodu globalne ekonomske krize u Evropskoj uniji postojali brojni sistemi zaštite depozita sa različitim karakteristikama. Kao rezultat načela minimalne usklađenosti bila su neujednačena pravila sistema zaštite depozita kojima podliježu kreditne institucije pojedinih država članica kao i neujednačen nivo zaštite za deponente širom Evropske unije. Tokom finansijske krize se pokazalo da takva neusklađenost sistema zaštite depozita na nivou Evropske unije može dodatno negativno uticati na stabilnost finansijskog sistema pa je iz navedenih razloga donešena Direktiva 2014/49/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. aprila 2014. godine o sistemima zaštite depozita (SL L EU 173, 12.6.2014.) (u daljem tekstu: Direktiva 2014/49/EU), kao ključni element za ostvarivanje unutrašnjeg tržišta kako u pogledu slobode osnivanja tako i u pogledu slobode pružanja finansijskih usluga, a u cilju povećavanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata. Osnovni zadatak sistema zaštite depozita, uređen ovom direktivom, je zaštita deponenata od posljedica nastupanja zaštićenog slučaja, odnosno posljedice stečaja kreditnih institucija, očuvanje povjerenja deponenata i doprinos stabilnosti bankarskog i ukupnog finansijskog sistema. Implementacijom Direktive 2014/49/EU, deponenti profitiraju zahvaljujući proširenom obimu zaštite, kraćim rokovima isplate i boljim informacijama.

Tokom globalne finansijske krize takođe se pokazalo da postoji značajan nedostatak odgovarajućih instrumenata za efikasno rješavanje problema nestabilnih kreditnih institucija, pa je iz tog razloga donešena Direktiva 2014/59/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. maja 2014. godine o uspostavljanju okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicionih društava (SL L EU 173, 12.6.2014.) (u daljem tekstu Direktiva 2014/59/EU), sa ciljem uspostavljanja okvira za sprječavanje insolventnosti kreditnih institucija i investicionih društava ili ako insolventnost nastupi, smanjenja posljedica tog stanja, na način da se očuvaju funkcije kreditnih institucija koje su od značaja za finansijski sistem i kojom je predviđeno učešće sistema za zaštitu depozita u postupku sanacije kreditnih institucija. Direktiva 2014/49/EU je omogućila da sistem zaštite depozita pored funkcije isplate deponenata može svoja raspoloživa finansijska sredstva koristiti u postupku sanacije kreditnih institucija kako bi se obezbijedio nastavak ključnih finansijskih i ekonomskih funkcija kreditne institucije u problemima, uz istovremeno ograničavanje uticaja propasti kreditne institucije na ekonomski i finansijski sistem na najmanju moguću mjeru.

Direktivom 2014/49/EU skraćeni su rokovi za obračun i stavljanje na raspolaganje sredstava, uvedena je obaveza obračuna premije na bazi rizika, nivo zaštite iznad 100.000 eura tj. privremeni visoki saldo (do 130.000 eura) u tačno određenim i propisanim slučajevima, uvodi se obaveza redovnog sprovođenja stres testova sistema zaštite depozita i propisuje učestvovanje odnosno doprinos sanaciji kreditnih institucija.

Direktiva 2014/49/EU odnosi se i na: obavezu dostavljanja podataka od strane kreditnih institucija i obaveze razmjene podataka među nadležnim i imenovanim tijelima, koja na bilo koji način učestvuju u sistemu zaštite depozita, dostavljanje informacija Evropskom nadzornom tijelu za bankarstvo, saradnju među sistemima za zaštitu depozita i informisanje deponenata o sistemima zaštite depozita.

Zemlje članice Evropske unije su imale obavezu da u potpunosti implementiraju odredbe Direktive 2014/49/EU do 1. juna 2016. godine.

U postupku pristupanja Evropskoj uniji Crna Gora je, između ostalog, preuzela obavezu da svoje zakonodavstvo usaglasi sa Direktivom 2014/49/EU. Usaglašavanje sa predmetnom direktivom treba da se izvrši u okviru tri zakonska projekta, i to dominantno u okviru predloženog zakona a dijelom i kroz Zakon o sanaciji banaka i Zakon o bankama. Dalji razlog je usaglašavanje sa Core Principles for effective Deposit Insurance Systems, IADI (u daljem tekstu: Osnovni principi), koje primjenjuje Svjetska banka i Međunarodni monetarni fond, i ispunjavanje preporuka Financial Sector Assessment Program (u daljem tekstu: FSAP misije) za Crnu Goru iz 2015. godine.

Iz navedenih razloga, pripremljen je predloženi Zakon o zaštiti depozita, koji zajedno sa Zakonom o sanaciji banaka i Zakonom o bankama koji su takođe u proceduri za usvajanje, predstavljaju paket zakonskih propisa kojim se vrši usaglašavanje sa predmetnim direktivama.

3. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE

Predloženim zakonom vrši se usklađivanje nacionalne regulative sa Direktivom 2014/49/EU o sistemima zaštite depozita i Direktivom 2014/59/EU o uspostavljanju okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicionih društava.

4. OBRAZLOŽENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Predloženi zakon je sistematizovan u okviru VI poglavlja, i to: I. Osnovne odredbe (čl. 1 - 4); II. Zaštita depozita (čl. 5 - 15); III. Fond (čl. 16 - 42); IV. Isplata garantovanih depozita (čl. 43 - 46); V. Kaznene odredbe (čl. 47 i 48); VI. Prelazne i završne odredbe (čl. 49 - 58).

I. OSNOVNE ODREDBE. (čl. 1 - 4) Osnovnim odredbama predloženog zakona utvrđen je predmet regulisanja ovog zakona, ciljevi sistema zaštite depozita, značenje izraza koji se koriste u predloženom zakonu, kao i principi zaštite depozita.

Osnovni cilj Zakona je zaštita deponenata od gubitka depozita ili dijela depozita, kada nastupi zaštićeni slučaj, koji je u članu 3 definisan kao dan kada Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu Centralna banka) donese rješenje o otvaranju stečajnog postupka ili kada Centralna banka donese rješenje o nedostupnosti depozita.

Sistem za zaštitu depozita djeluje efikasno i u rokovima koji su navedeni u članu 43, vrši isplatu garantovanog depozita, čime doprinosi očuvanju povjerenja deponenata u kreditne institucije, a time daje poseban doprinos očuvanju stabilnosti bankarskog i ukupnog finansijskog sistema.

II ZAŠTITA DEPOZITA. (čl. 5 - 15) Ovim poglavljem predloženog zakona utvrđuju se: nastanak zaštićenog slučaja, zaštićeni depoziti, depoziti isključeni iz sistema zaštite, garantovani depozit i iznos garantovanog depozita, pravo na isplatu garantovanog depozita i pravo na isplatu garantovanog depozita u posebnim slučajevima, depoziti koji

predstavljaju privremeni visoki saldo i iznos privremenog visokog salda, učešće kreditne institucije u sistemu zaštite depozita, prava i obaveze sistema za zaštitu depozita i sistema za zaštitu depozita države članice u pogledu filijale kreditne institucije sa sjedištem u državi članici koja posluje u Crnoj Gori, prava i obaveze filijale kreditne institucije sa sjedištem u trećoj državi koja posluje u Crnoj Gori, nadoknada premije plaćena za zaštitu garantovanih depozita sistemu zaštite depozita u Crnoj Gori drugom sistemu zaštite depozita u državi članici i obavještanje deponentata i potencijalnih deponentata o sistemu zaštite depozita.

Član 5 definiše da Zaštićeni slučaj nastaje kada Centralna banka donese: rješenje o nedostupnosti depozita, ili rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom.

U oba slučaja Centralna banka dostavlja rješenja Fondu, kada i nastaje obaveza Fonda da isplati garantovane depozite

Član 6 definiše da su zaštićeni svi depoziti koji nijesu isključeni članom 7. Sistem zaštite depozita postavljen je tako da štiti depozite i fizičkih i pravnih lica. Namjera je da mali, nesofisticirani deponenti budu zaštićeni kod nastanka zaštićenog slučaja.

Član 7 definiše isključene depozite u skladu sa Direktivom 2014/49/EU i Osnovnim principima.

Članom 8 definisan je način na koji se utvrđuje garantovani depozit, kako se vrši obračun i do kojeg iznosa. Visina garantovanog depozita određena je na iznos od 100.000 € po deponentu (što je potpuno u skladu sa Direktivom 2014/49/EU), dok se za određene slučajeve utvrđuje iznos garantovanog depozita u visini do 130.000 € (stav 5 ovog člana), kako bi se u dodatnom iznosu od 30.000 € zaštitili depoziti koji potiču iz navedenih transakcija navedenih u stavu 6 (tačke 1-3) istog člana.

Članom 9 definisano je ko ima pravo na isplatu garantovanog depozita, te obaveze kreditne institucije da informiše deponente da se njihove dospjele obaveze prema kreditnoj instituciji na dan nastanka „zaštićenog slučaja“ uzimaju u obzir kod obračuna garantovanog depozita. Dalje je definisano da se isplata garantovanog depozita vrši isključivo u valuti EUR, a da se depoziti koji ne glase na EUR preračunavaju po kursu Centralne banke na dan nastanka zaštićenog slučaja. Zastarijevanje prava na isplatu garantovanog depozita određeno je na tri godine od dana nastanka zaštićenog slučaja.

Članom 10 definisan je način obračuna garantovanog depozita u posebnim slučajevima, kada se radi o: zajedničkom računu, zatim računima zastupanih lica, računima

ostavioca, suvlasničkih zajednica i računi fizičkih lica koja obavljaju samostalnu djelatnost.

Ovim članom se obavezuje Centralna banka da detaljnije uredi način vođenja evidencije u cilju utvrđivanja identiteta stvarnog vlasnika depozita (deponenta), iznosa sredstava (depozita) i njegovih obaveza.

Članom 11 propisuje se da kreditna institucija ne može primati depozite dok ne postane dio sistema zaštite depozita, kao i njena obaveza da za zaštitu depozita plaća premiju.

Članom 12 definisano je da Fond u ime i za račun sistema za zaštitu depozita matične države članice vrši isplatu garantovanih depozita kada nastupi zaštićeni slučaj u filijali strane kreditne institucije koja posluje u Crnoj Gori, te način razmjene podataka i uputstava sa sistemom za zaštitu depozita matične države članice.

Članom 13 definisana je obaveza filijale kreditne institucije sa sjedištem u trećoj državi, koja posluje u Crnoj Gori, da mora ispunjavati uslove zaštite depozita u skladu sa ovim zakonom po obimu i visini pokrića, a ukoliko to ne ispunjava, mora se uključiti u sistem za zaštitu depozita Crne Gore.

Članom 14 definisano je da se dio plaćenih premija (samo za posljednjih 12 mjeseci) može prenijeti na drugi sistem za zaštitu depozita ako kreditna institucija prestane biti član sistema za zaštitu depozita u Crnoj Gori ili, ako kreditna institucija prenese neke aktivnosti na stranu kreditnu instituciju sa sjedištem u državi članici.

Članom 15 definisane su obaveze kreditnih institucija da informišu deponente o sistemu zaštite depozita kojoj pripadaju. Fond je ovlašćen da propiše formu obrasca koje kreditne institucije dostavljaju deponentima.

III FOND. (čl. 16 - 42) Ovim poglavljem predloženog zakona definišu se nadležnosti, poslovanje, organi upravljanja i rukovođenja i izvještavanje o radu Fonda, zatim uslovi za imenovanje i razlozi za razrješenja članova Upravnog odbora, način odlučivanja i odgovornost Upravnog odbora, sukob interesa, mandat članova Upravnog odbora, ovlašćenja Upravnog odbora, uslovi za imenovanje direktora Fonda, mandat direktora Fonda, prava, obaveze i odgovornost direktora Fonda, poslovna tajna i pravna zaštita za članove Upravnog odbora, direktora Fonda, zaposlene u Fondu i lica angažovana da rade za i u ime Fonda. Dalje, ovim poglavljem utvrđuje se obavezni sadržaj Statuta Fonda, način finansiranja Fonda, izvori finansiranja Fonda kao i izvori finansiranja ukoliko nedostaju sredstva da pokriju obaveze po osnovu zaštite depozita, korišćenje i investiranja sredstava Fonda. Takođe, ovim poglavljem se utvrđuje visina početne

premije, način obračuna i visina stope za obračun redovne premije na bazi rizika, vanredne premije, rokovi za plaćanje premije, nepovratnost uplaćenih premija, ciljani nivo sredstava Fonda i rok za njegovo postizanje kao i uslovi za smanjenje redovne premije odnosno priveremeno ukidanje redovne premije kada se taj nivo postigne. Obaveznost dostavljanja informacija i podataka koje Fondu dostavljaju kreditne institucije, redovno testiranje sistema zaštite depozita na stres, kontrola podataka dostavljenih od strane kreditnih institucija, saradnja Fonda sa Centralnom bankom Crne Gore, Ministarstvom finansija, drugim imenovanim tijelima i međunarodnim organizacijama, takođe je uređen ovim poglavljem predloženog zakona.

U članu 16 definisano je da Fond nezavisno i neprofitno pravno lice. Nezavisnost proizilazi iz Osnovnih principa - princip 3 – Upravljanje, kojim je propisano da: osiguravač depozita treba da bude operativno nezavistan, dobro upravljan, transparentan, odgovoran i izolovan od spoljašnjeg miješanja. Osnovni principi dalje definišu da Fond treba da bude operativno nezavistan i da ne smije biti pod uticajem Vlade, Centralne banke, bankarske industrije ili drugih nadzornih tijela, koja mogu dovedu do kompromisa i umanje operativnu nezavisnost osiguravača depozita. Dalje se navodi da osiguravač depozita treba da ima kapacitete i sposobnosti (ljudske resurse, operativni budžet, visinu plata dovoljnu da privuku i zadrže kvalifikovano osoblje) da podrže svoju operativnu nezavisnost u ispunjenju svog mandata. Principom 8 navedenih principa definisano je da: sastav upravnog tijela smanjuje potencijal za stvarne ili uočene sukobe interesa. Da bi održali operativnu nezavisnost, predstavnici drugih organizacija mreže finansijske sigurnosti (Centralna banka, Ministarstvo finansija), koji su članovi u upravi, ne mogu biti predsjedavajući ili činiti većinu. Članovi Upravnog odbora moraju zastupati interese Fonda, a ne interese institucija koje su ih delegirale. Iz navedenih razloga, predložena je ovakva definicija Fonda, kao nezavisnog pravnog lica.

Članom 17 definišu se nadležnosti Fonda kod utvrđivanja i naplate premija, investiranja sredstava, isplate garantovanih depozita, sprovođenje testova otpornosti na stres i drugo.

Članom 18 definisano je poslovanje Fonda i obaveza revizije finansijskih iskaza od strane nezavisnog eksternog revizora.

Članom 19 definisani su organi Fonda.

Članom 20 definisano je upravljanje Fondom od strane Upravnog odbora, broj članova Upravnog odbora, način imenovanja članova Upravnog odbora i predsjednika Upravnog odbora.

Članom 21 definisani su uslovi za imenovanje članova Upravnog odbora, a članom 22 način odlučivanja i odgovornost Upravnog odbora.

Sukob interesa je regulisan članom 23, a mandat članova Upravnog odbora regulisan je članom 24, kojim je određeno da član Upravnog odbora ima mandat od 4 godine i da član Upravnog odbora može biti imenovan dva puta.

Članom 25 definisana su ovlaštenja Upravnog odbora. Upravni odbor usvaja godišnji izvještaj o radu Fonda sa godišnjim finansijskim izvještajem i razmatra mišljenje nezavisnog eksternog revizora. Upravni odbor donosi odluku o visini redovne premije, odluku o uvođenju vanredne premije, imenuje direktora Fonda, imenuje revizora, donosi finansijski plan i dr.

Članom 26 definisan je način izvještavanja i upoznavanja drugih subjekata o radu Fonda. Fond je u obavezi da izvještaj o radu i godišnji finansijski izvještaj sa mišljenjem nezavisnog revizora dostavlja Skupštini i Vladi Crne Gore radi razmatranja, a Predsjedniku Crne Gore radi upoznavanja.

Članom 27 definisane su obaveze i ovlaštenja, način izbora i uslovi za imenovanje direktora Fonda.

Članom 28 definisano je da članovi Upravnog odbora, zaposleni i angažovana lica imaju zaštitu od odgovornosti za štetu koja može nastati njihovim radom. Ovo proizilazi iz Osnovnih principa - princip 11.

Članom 29 definisano je šta se bliže uređuje Statutom Fonda i obaveza objavljivanja Statuta Fonda u Službenom listu Crne Gore.

Članom 30 definisano je kako se obezbjeđuju sredstva, te ukoliko sredstva nijesu dovoljna, kako se obezbjeđuju nedostajuća sredstva radi pokrivanja obaveza nastalih po osnovu zakonske obaveze zaštite depozita. Ovim članom je definisano da se i pod kojim uslovima Fond može zaduživati kod drugih sistema zaštite depozita.

Članom 31 definisano je za koje namjene Fond može trošiti sredstva, kao i način davanja pozajmice drugim sistemima zaštite depozita u državama članicama.

članom 32 definisao je Investiranje sredstava, na način da se sredstva mogu investirati uz očuvanje osnovnog principa: principa sigurnosti. Princip sigurnosti je vodeći princip investiranja sredstava i ne smije se podrediti principu dobiti od investiranih sredstava. Iz

tog razloga su predloženi mogući vidovi investiranja. Principi likvidnosti i transparentnosti se uvijek stavljaju iza osnovnog principa sigurnosti, a ova dva, ispred principa dobiti na investirana sredstva.

Članom 33 predviđeno je da kreditna institucija ne može početi obavljanje djelatnosti prije uplate početne premije.

Članom 34 definisano je da sve kreditne institucije članice Fonda plaćaju premiju za zaštitu depozita. Za obračun premije, Fond koristi vlastitu Metodologiju za izračunavanje premije na bazi rizika. Prije primjene Metodologije, Centralna banka daje saglasnost (odobrenje) za njenu primjenu. Metodologija za obračun premije i obračun premije na bazi rizika uvode se kao obavezne u smislu Direktive 2014/49/EU i Osnovnih principa. Prelaznim odredbama zakona je predviđeno da će se redovna premija obračunavati u skladu sa odredbama važećeg Zakona o zaštiti depozita („Službeni list CG“ br.44/10, 40/11 i 47/15) do 31.12.2019. godine, a nakon toga po odredbama u skladu sa predloženim zakonskim rješenjem. Osnovni razlog za odloženu primjenu Metodologije za obračun premije na bazi rizika pojedinih kreditnih institucija je nedostupnost dijela podataka na osnovu kojih se, po uputstvima EBA, mjeri stepten rizika. Sa implementacijom Bazel III – izvještavanje, prikupljanja podataka iz kreditnih institucija, radi procjene stepena njihove rizičnosti, će omogućiti primjenu Metodologije. Do tada, premija će se obračunavati i naplaćivati po sada važećem zakonu.

Članom 35 definiše se ciljani nivo sredstava Fonda, koji mora biti postignut do kraja 2024 godine. Takođe se navode slučajevi kada se redovna premija može smanjiti, odnosno privremeno obustaviti njena naplata (kada sredstva Fonda premaše ciljani nivo). Za slučaj da se sredstva Fonda smanje na 2/3 ciljanog nivoa, Fond ponovo uspostavlja vremenski horizont za dostizanje ciljanog nivoa i u skladu sa tim utvrđuje redovnu premiju.

Članom 36 predviđena je vanredna premija i ona se može uvesti kada nastupi zaštićeni slučaj, a sredstva za isplatu garantovanog depozita nijesu dovoljna. Vanredna premija se obračunava na isti način kao i redovna premija (prema stepenu rizičnosti), s tim da visina vanredne premije ne može biti veća od 0,5% garantovanih depozita svih članica sistema.

Premija predstavlja prihod Fonda i ne može biti predmet povraćaja (član 37).

Članom 38 dato je ovlašćenje Fondu da propiše vrstu podataka i informacija koje kreditne institucije dostavljaju Fondu. Takođe se propisuje obaveza kreditnih institucija da prema zahtjevima Fonda označe depozite, deponente i njihove dospjele obaveze na

način da se mogu trenutno identifikovati. Ovo iz razloga što je rok za isplatu garantovanih depozita predviđen Direktivom 2014/49/EU određen na sedam radnih dana, te je, radi postizanja navedenog roka neophodno da se u IT sistemu banaka prepoznaju sve kategorije deponenata (isključeni i zaštićeni), depozita (pravnih, fizičkih lica, zajednički, i dr), kao i njihove dospjele obaveze. Samo na taj način, kreditna institucija u stečaju će u roku predviđenom za dostavu podataka iz kreditne institucije u stečaju, moći da na vrijeme dostavi tačne podatke, a Fond obradi podatke i stavi na raspolaganje garantovane depozite u roku koji je definisan za početak isplate.

Članom 39 utvrđuje se obaveza provjere otpornosti sistema za zaštitu depozita na stres i sposobnost kreditnih institucija da blagovremeno dostave tačne podatke radi simulacije isplate garantovanih depozita. Ova provjera je ključna u ispunjavanju zakonom datog mandata da u roku od sedam radnih dana započne isplatu garantovanih depozita. Ovakvi testovi se sprovode jednom u tri godine i obavezujući su za sve članice sistema zaštite depozita.

Članom 40 definisano je da Fond može zahtijevati od Centralne banke da izvrši kontrolu dostavljenih podataka i informacija, a Centralna banka je u obavezi da postupi po tom zahtjevu po principu hitnosti i o rezultatima kontrole i preduzetim mjerama obavijestiti Fond.

Članom 41 definisana je saradnja sa drugim organima i institucijama i međunarodnim organizacijama u skladu sa zakonom i zaključenim sporazumima, razmjena informacija i čuvanje poslovne tajne.

Poslovna tajna je definisana članom 42.

IV ISPLATA GARANTOVANOG DEPOZITA. (čl. 43 - 46) Ovim poglavljem definišu se obaveze Fonda u slučaju nastanka zaštićenog slučaja što podrazumijeva obračun, način isplate i početak isplate garantovanih depozita, rok za izbor banke isplatioca, obavještanje javnosti o nastupanju zaštićenog slučaja i izboru banke-isplatioca, rokovima i slučajevima u kojima se može prolongirati početak isplate garantovanog depozita pojedinim deponentima, rokovima za podnošenje prigovora na obračun garantovanog depozita, kao i rok za odlučivanje po podnesenom prigovoru. Takođe, ovim poglavljem je utvrđeno pravo Fonda na obeštećenje u slučaju nastupanja zaštićenog slučaja iz stečajne mase kreditne institucije nad kojom je otvoren stečajni postupak kao i povraćaj sredstava koja je Fond isplatio u postupku sanacije kreditne institucije od kreditne institucije čija je sanacija vršena u iznosu koji je jednak njegovim isplatama. Podrška finansiranja sanacije kreditnih institucija, saradnja sa Sanacionim

tijelom, određivanje iznosa koji će se koristiti za finansiranje sanacije, maksimalni iznos koji se može koristiti za finansiranje sanacije kao i pravo na obeštećenje Fonda od strane sanacionog fonda ukoliko je doprinos Fonda u postupku sanacije bio veći od gubitka Fonda koji bi nastao u stečajnom postupku, takođe su regulisani ovim poglavljem.

Članom 43 definisane su obaveze Fonda kod nastanka zaštićenog slučaja. Radi informisanja javnosti, a posebno deponenata kreditne institucije u stečaju, Fond je u obavezi da u najmanje dva štampana medija, koja se distribuiraju na teritoriji Crne Gore i na svojoj internet stranici objavi informacije o nastanku zaštićenog slučaja. Detaljna uputstva o načinu i rokovima isplate i kreditnoj instituciji preko koje će se izvršiti isplata garantovanog depozita, Fond takođe objavljuje u medijima i na svojoj internet stranici. Produženje roka isplate može se odobriti samo u definisanim slučajevima.

Članom 44 definisani su način i rokovi za dostavljanja podataka od strane kreditne institucije u kojoj je nastupio zaštićeni slučaj. Na osnovu dostavljenih podataka, Fond vrši obračun garantovanog depozita za svakog deponenta pojedinačno. Tako obračunate garantovane depozite Fond preko softverske aplikacije dostavlja Banci isplatiocu, koja vrši isplatu garantovanog depozita. Deponent, koji ima garantovani depozit u kreditnoj instituciji u stečaju, sam bira način raspolaganja garantovanim depozitom na šalteru Banke isplatioca, na jedan od sledećih načina: otvora račun i sredstva ostavlja na računu u Banci isplatiocu, sredstva prenosi u drugu kreditnu instituciju gdje ima otvoren račun ili sredstva preuzima u gotovom novcu.

Ovim članom je dato ovlaštenje Upravnom odboru Fonda da utvrdi bliže uslove, način i postupak isplate garantovanih depozita.

Član 45 definiše pravo Fonda na obeštećenje kako kod stečaja, tako i kod sanacije kreditne institucije. U redosljedu prioriteta isplate, Fond stupa na mjesto deponenata kojima je obračunat i isplaćen garantovani depozit i ima pravo povraćaja sredstava u visini obračunatih garantovanih depozita. Potraživanja Fonda se prijavljuju kreditnoj instituciji u stečaju u iznosu obračunatih garantovanih depozita.

Direktiva 2014/49/EU daje mogućnost i uvodi obavezu da u skladu sa Direktivom 2014/59/EU Fond može intervenirati svojim sredstvima u postupku sanacije kreditne institucije. Kada Sanaciono tijelo odluči da u skladu sa zakonom sanira kreditnu instituciju, a sredstva sanacionog Fonda nijesu dovoljna za pokriće nedostajućih sredstava, može odlučiti da se za ove namjene koriste i sredstva Fonda za zaštitu depozita. Nakon konsultacija sa Fondom za zaštitu depozita i izračunavanja nedostajućih sredstava, sredstva Fonda se mogu koristiti do nivoa gubitka koji bi Fond

pretrpio da je umjesto sanacije, otvoren stečaj nad kreditnom institucijom (član 46). Ovaj gubitak izračunava se na sljedeći način: garantovani depoziti umanjeni za sredstva koja bi u postupku stečaja Fond namirio iz stečajne mase po redu prioriteta kako je definisano u Zakonu o stečaju i likvidaciji banaka. U svakom slučaju Fond ne može intervenisati u postupku sanacije sa sredstvima koja bi prevazišla 50% ciljanog nivoa.

Takođe, Fond ima pravo na povraćaj sredstava koja je isplatio na ime učešća u postupku sanacije kreditne institucije, do iznosa isplaćenih sredstava. Pozajmljivanje i povrat sredstava za postupak sanacije reguliše se ugovorom.

V KAZNENE ODREDBE. (čl. 47 i 48) Ovim poglavljem utvrđuju se prekršajne kazne za postupanje suprotno određenim odredbama ovog zakona.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE. (čl. 49 - 58) Prelaznim odredbama predviđen je nastavak rada Fonda, iznos garantovanog depozita od dana stupanja na snagu ovog zakona do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, utvrđeni rokovi za početak isplate garantovanih depozita u periodu od stupanja na snagu ovog zakona do 31.12.2023. godine (u skladu sa Direktivom 2014/49/EU) kao i odložena primjena normi do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Ovim poglavljem definisan je rok za imenovanje organa i rad organa Fonda do imenovanja novih organa Fonda, rok za donošenje Statuta i opštih akata Fonda, prestanak važenja važećeg zakona, obavještanje EBA-e o identitetu Fonda, kao i stupanje na snagu predloženog zakona u roku od osam dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore, izuzev odredbi koje će stupiti na snagu 01.01.2020. godine.

5. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna sredstva iz budžeta Crne Gore. Izuzetno, u slučaju da dođe do stečaja neke od kreditnih institucija, a da sredstva Fonda nijesu dovoljna za isplatu garantovanih depozita, Fond može uzeti pozajmicu iz budžeta Crne Gore (član 30 stav 2 tačka 2). Visina nedostajućih sredstava bi se utvrđivala u svakom konkretnom slučaju, a povraćaj tih sredstava bi se vršio iz budućih priliva po osnovu premija.